

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ : Γ' - Δ' ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1. Ποια ήταν τα κύρια αίτια της αποικιοκρατίας (περίοδος 1870-1914);

Βλ. σελ. 49 σχολικού βιβλίου, «Τα κύρια αίτια...γοήτρου.»

2. Να αντιστοιχίσετε τα γεγονότα της Στήλης Α' με τις ημερομηνίες της Στήλης Β'.

1 – γ, 2 – δ, 3 – β, 4 – α

3. Να αναπτύξετε τους όρους: πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας, καπιταλισμός, Μεγάλη Ιδέα, δικομματισμός

Πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας: Η πρώτη επίσημη διπλωματική πράξη που υπογράφηκε το 1830 από την Αγγλία, τη Γαλλία και τη Ρωσία και αναγνώριζε την Ελλάδα ως κράτος κυρίαρχο και ανεξάρτητο.

Καπιταλισμός: Νέος τρόπος οργάνωσης της οικονομίας κατά τον 19^ο αιώνα. Ιδεολογική βάση του νέου συστήματος υπήρξε ο οικονομικός φιλελευθερισμός. Σύμφωνα με αυτόν, οι επιχειρηματίες είχαν το δικαίωμα να πράττουν ό,τι εκείνοι έκριναν αναγκαίο για να κερδίζουν. Το ατομικό συμφέρον θεωρούνταν σημαντικότερο του κοινωνικού.

Μεγάλη Ιδέα: Άποψη που θεωρούσε τόσο τη διεύρυνση των ελληνικών συνόρων, όσο και την ενσωμάτωση των υπό οθωμανική κυριαρχία ελληνικών πληθυσμών (αλύτρωτοι), απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της Ελλάδας ως χώρας. Εμπνευστής της ήταν ο Κωλέττης ο οποίος σε μια ομιλία του στην Εθνοσυνέλευση του 1844 χρησιμοποίησε για πρώτη φορά τον όρο αυτό. Στη συνέχεια, ανάχθηκε σε εθνική ιδεολογία.

Δικομματισμός: Πολιτικό σύστημα που επικράτησε στην Ελλάδα κατά την δεκαετία 1885-1895. Σύμφωνα με αυτό, εναλλάσσονταν στην εξουσία δύο κόμματα, με επικεφαλής, το ένα τον Χαρίλαο Τρικούπη και το άλλο τον Θεόδωρο Δηλιγιάννη.

4. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές (Σ) ή Λάθος (Λ):

α. Λ (δέκα)

β. Λ (κατώτεροι, σαν δούλοι)

γ. Λ (Κων/νος και Γεώργιος Μαυρομιχάλης)

δ. Σ

5. Να αντιστοιχίσετε τα ονόματα της Στήλης Α' με τις έννοιες με τις οποίες σχετίζονται (Στήλη Β').
(Προσοχή! Δύο στοιχεία από τη Στήλη Β' περισσεύουν)

1 – στ, 2 – α, 3 – δ, 4 – ε

ΟΜΑΔΑ Β (Από τις τέσσερις (4) ερωτήσεις επιλέγετε δύο (2). Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με 4 μονάδες)

1. Πώς κρίνετε την απόφαση του Καποδίστρια να μην προχωρήσει στην ίδρυση Πανεπιστημίου στα πλαίσια της εκπαιδευτικής του πολιτικής;

Ο Καποδίστριας ήθελε να δημιουργήσει ένα εκπαιδευτικό σύστημα το οποίο θα μπορούσε να μορφώσει τον λαό παρέχοντάς του, πρώτα απ' όλα, βασικές γνώσεις και επαγγελματική κατάρτιση, ώστε να μπορεί να εργαστεί (π.χ γεωργία, κτηνοτροφία) και να αυτοσυντηρηθεί. Η ίδρυση ενός Πανεπιστημίου σε μια κοινωνία η οποία στη συντριπτική της πλειοψηφία ήταν αναλφάβητη, πιθανότατα να φάνταζε ως περιττή πολυτέλεια, αφού σχεδόν κανείς δεν θα μπορούσε να σπουδάσει. Με κριτήριο τις ανάγκες που είχε τότε η Ελλάδα, η εκπαιδευτική πολιτική του Κυβερνήτη φαίνεται να ήταν προσανατολισμένη σε σωστή κατεύθυνση.

2. Τι προέβλεπαν τα συντάγματα των ετών 1844 και 1864; Ποιο από τα δύο ήταν δημοκρατικότερο και γιατί;

Σύνταγμα 1844

Πολίτευμα: συνταγματική μοναρχία

Εκτελεστική εξουσία: ανήκε στον βασιλιά αλλά ασκούταν από τους υπεύθυνους Υπουργούς, που εκείνος διορίζει και έπαυε.

Νομοθετική εξουσία: βασιλιάς, Βουλή, Γερουσία

Δικαστική εξουσία: οι δικαστές διορίζονταν και παύονταν απ' τον βασιλιά

Σύνταγμα 1864

Κυρίαρχος παράγοντας του πολιτεύματος: λαός (δημοκρατική αρχή)

Πολίτευμα: βασιλευόμενη δημοκρατία

Εκτελεστική εξουσία: ασκείται από τον βασιλιά σε συνεργασία με υπουργούς που ο ίδιος διορίζει

Νομοθετική εξουσία: βασιλιάς, Βουλή (η Γερουσία καταργήθηκε ως θεσμός αντιδημοκρατικός)

Δικαστική εξουσία: ανεξάρτητη

Δικαίωμα ψήφου: άντρες που είχαν συμπληρώσει τα 21 έτη

Δημοκρατικότερο θεωρείται το σύνταγμα του 1864, διότι σηματοδοτούσε τη μετάβαση από τη μοναρχική αρχή στη δημοκρατική καθιερώνοντας την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας.

3. Αφού μελετήσετε την παρακάτω πηγή και την εικόνα, να αναφερθείτε στους παράγοντες που οδήγησαν στην εμφάνιση και ανάπτυξη του συνδικαλισμού των εργαζομένων. Εκτός από τη διεκδικητική, ποιες άλλες διαστάσεις απέκτησε το εργατικό κίνημα;

Κατά την περίοδο ανάπτυξης της βιομηχανίας τον 19^ο αιώνα παρουσιάζονταν αυξημένες ανάγκες για εργατικά χέρια. Εργάτες όλων των ηλικιών, άνδρες, γυναίκες, ακόμα και παιδιά, δούλευαν ασταμάτητα 12-16 ώρες καθημερινά, δεν αναπαύονταν και η αμοιβή τους ήταν μηδαμινή. Επίσης, ζούσαν στριμωγμένοι πολλοί μαζί, σε μικρά και ανθυγιεινά σπίτια και πέθαιναν νέοι. Οι άθλιες αυτές συνθήκες διαβίωσης οδηγούσαν πολλές φορές σε ξεσηκωμό. Μετά το 1830, άρχισαν να διεκδικούν οργανωμένα την ικανοποίηση αιτημάτων τους, όπως η οκτάωρη εργασία. Το 1838 η αγγλική Ένωση Εργατών δημοσίευσε τη Χάρτα του Λαού, με την οποία οι χαρτιστές, όπως ονομάστηκαν τα μέλη της, διατύπωναν πολιτικά αιτήματα (π.χ θέσπιση της καθολικής ψηφοφορίας για τους άνδρες). Κύριος τρόπος διεκδίκησης ήταν οι απεργίες, που συχνά καταστέλλονταν βίαια. Το εργατικό κίνημα, όμως, εκτός από οργάνωση αυτοάμυνας και υπεράσπισης δικαιωμάτων έγινε και τρόπος ζωής. Ένας τρόπος ζωής που οι ίδιοι οι άνθρωποι δημιούργησαν για τους εαυτούς τους και χαρακτηριζόταν από μαχητικότητα και απομόνωση. Όλα περιστρέφονταν γύρω από τον αγώνα ο οποίος τους έδινε λόγο ύπαρξης. Η διάσταση του εργατικού κινήματος, λοιπόν, δεν ήταν μόνο διεκδικητική αλλά και πολιτισμική, αφού μέσω αυτού διαμορφώθηκε μια κοινή κουλτούρα η οποία τους ένωνε.

4. Αφού αντιπαραβάλετε τις πηγές α και β, να καταγράψετε τις θέσεις που διατυπώνονται σε αυτές.

Οι πηγές α και β παρουσιάζουν δυο εκ διαμέτρου αντίθετες απόψεις για τον Ιωάννη Καποδίστρια και το έργο του. Στην πρώτη, αποτυπώνεται η άποψη του Ιωάννη Κωλέττη, αρχηγού του γαλλικού κόμματος. Σύμφωνα με τα λεγόμενά του, ο Κυβερνήτης παραγκώνισε όλους τους αρχηγούς των Ελλήνων και τους έχοντες επιρροή, εφαρμόζοντας ένα συγκεντρωτικό σύστημα διακυβέρνησης. Επίσης, τον κατηγορήσε για αυταρχισμό, καταπάτηση των ψηφισμάτων της Εθνοσυνέλευσης, των δικαιωμάτων των πολιτών όπως και για τον κατατρεγμό της ελευθεροτυπίας. Τέλος, κατέκρινε την απόφασή του να δημιουργήσει δικαστήρια υπό την άμεση επίβλεψή του. Είναι φανερό ότι κάποιες από τις αποφάσεις του Κυβερνήτη έπληξαν τη θέση και τα συμφέροντά του. Ο Εϋνάρδος από την άλλη, ως συνεργάτης του Καποδίστρια είχε αντίθετη – ίσως και υποκειμενική – άποψη για την προσφορά του. Υποστήριζε ότι επρόκειτο για έναν ενάρετο άνδρα, ο οποίος θυσιάσε τα πάντα για την πατρίδα του και ότι ο θάνατός του δεν ήταν παρά προϊόν εκδίκησης. Θεωρούσε, μάλιστα, πως οι Έλληνες δεν είχαν συνειδητοποιήσει ακόμα την αξία και το σπουδαίο έργο που επιτέλεσε, όμως θα καλούνταν σύντομα να παραδεχτούν ότι δεν υπήρχε άλλος άνθρωπος άξιος να τον αντικαταστήσει.